

Questio prima

ad diuersa qz esse vacuū est pūctū z esse est pars ei⁹
¶ Item omnis locus est sed vacuum est locus ergo vacuum est. **¶** Item extra celū nihil est ergo ibi ē vacuum. **¶** Item annihilaret deus elementa cuz sint corruptibilia tūc queritur vel partes celi iungent se z tunc celū destrueret vel non z sequit q natura tūc non abhorreret vacuū. Forte negas: quia inter duo instātia necessario mediabit tempus ergo est mediū inter oriens et occidens alias essent immediata z si mul quia illa sunt simul que non habent medium. s. phis. t. c. 22. z que non distant distantia autem non est nisi in medio reali. Contra deus potest distincta se parare.

¶ Octauo arguitur. Nam si aliquod vas sit repletum aqua: tunc illud potest ad hec recipere denarios: ergo in pecuniis est ponendum vacuum vel in ipsa aqua.

¶ Item infra testam ouī non fractam aliquando reperitur aliqua concavitas in qua nullum corpus videtur esse igitur est ponendum vacuū. Antecedens patet qz si esset aliquod corp⁹ maxime esset aer: sed hoc non est dicendū igit. Ad id patet quia per testā ouī non potest intrare aer. Posset enim aliquis ad hoc dicere q aliqua portio cui euaporatur z in aerem resoluitur z q talis aer talem concavitatem replet. Contra quia ex vno pugillo aque fiunt decem aeris ergo aer multo maiorem locū occupat q occupabat illa ps ouī que est in aerem conuersa quod tamen ibi non videtur fieri posse possibile: igitur ibi est ponendum vacuum.

¶ Nono arguitur q vacuum per potentiam super naturalem non possit esse quia si deus faceret vacuū tunc faceret nihil cum vacuum nihil sit consequens falsum est: ergo z antecedens. Item implicat contradictionem vacuum esse ergo vacuum non potest esse per potentiam supernaturalem. Antecedens pz quia bene sequitur ibi est vacuum ergo ibi non est locus consequens ptz quia locus dicitur relatiue ad locatum sed si vacuum esset non esset locatum in eo ergo non esset locus. Etiam bene sequitur vacuus est ergo locus est quia vacuum est locus non repletus corpore aptus natus repleti ergo si vacuum esset locus esset sed ille implicat locus est z locus non est cum ista locus non est inferat istam nullus locus est que est contradictoria istius locus est.

¶ Decimo contra diffinitionem vacui probando q punctū sit vacuū qz pūctum est locus non replet⁹ corpore: q enim sit locus patz qz angelus potest esse in puncto z vnū pūctū pōt esse in alio vel simul cū eo. Item secundum aristotelem vacuū non est causa motus ergo ad physicū non pertinet determinare de vacuo. **¶** Item arguit q motus naturalis nō ē prior violento qz posterius non ē sine priori sed mot⁹ violentus ē sine naturali vt patz quando graue mouet⁹ sursum tūc ibi ē motus violent⁹ sine naturali z nullus ē ibi naturalis actu.

¶ Ad primum dicit Sanctus Thomas vinum in vtrisbus condensari z ideo antiqui putabant q vna pars subintraret aliam quod tamen nō ē verū. alij dicunt q vtres imbibūt vinū z ideo vident⁹ simul esse cum vino nec ē credendum q vas cū vtrisbus tantū contineat vinū sicut prius. **¶** Ad aliud dicit q motū localiter recipit in pleno qd condensat adueniente alio corpore. Sed contra non frigeat: ergo non condensatur. Negatur consequentia quia modicum

Articulus quartus.

potest aliquid condensari dato q non frigeat.

¶ Et per hoc patet ad secundū de cineribus dicit q cineres consumunt aquam z in se habent poros z ideo videt q tantundem continetur in vase de aqua sicut prius. **¶** Aliud soluit sicut primū. Unde quādo vnum corpus rare fit tunc corpus circūdans aliū quanto condensat⁹ z opposito modo dicat⁹ quando aliquid condensatur rarū enim z dēsum opposito modo se habent z contrariantur. Sed contra idem ē rarū z densum ergo non cōtrariant⁹. Antecedens patz quia aqua ē rara z densa. **¶** Item arguit q nichil sit maius rarū qz partes vniuscuiusqz rei sunt ita propinque sicut pri⁹ qz semper in continuo partes sunt immediate. **¶** Item sequeret q terra posset esse magis densa q modo sit z ignis magis rarus z per consequens moueret⁹ magis sursum. **¶** Item per idem terra moueretur magis deorsum q modo que tamē modo descendit vsqz ad centrum. **¶** Item tunc ex vno pugillo terre generarent⁹ plusqz decem aque cōtra aristotelem. qz ex decem pugillis aque pōt fieri vn⁹ pugill⁹ terre z ex qualibet decima parte poterūt generari decem pugilla aque. Dicendum ad primum q hoc est respectu diuersorū. **¶** Ad aliud dicitur q partes mediate non sunt ita propinque sicut prius. **¶** Ad aliud dicitur q dato q terra esset magis grauis tamen non moueretur ad locum magis deorsum licet velocius moueretur. Ad aliud dicitur q dictū philosophi intelligitur de terra existente in sua naturali densitate.

¶ Ad tertium dicit q secundū aliquos nunqz duo corpora plana possunt se tangere sed contra aer planus potest tangere aquam z tunc redit difficultas in separatione istorū corporum. **¶** Item due medietates lapidis se tangūt. **¶** Item lapis proiectus contra aliū frangit eū ergo tangit ipsum. **¶** Item quid impedit grossissimū lapidem ne descendat donec tangat aliū sed de hoc in secundo de anima. Alij dicūt q illa corpora non possent separari secundū omnes partes simul vt puta si ponatur q aqua immediate tangat asserem z ibidem congelet tunc vnū corpus planū tanget aliud sed non poterit separari nisi frangat. Ad aliud dicit a quibusdam q vinū non exibat sed contra est corpus graue ergo descendit.

Item querit a quo detinet⁹ dicit q detinet⁹ a natura vniuersali q abhorret vacuū qd pz ad sensum nō em vinū facilius exit nisi detur sibi ventus. dico vinum descēdet in illo casu successiue.

¶ Ad quartum dicitur q latera follis poterunt frangi sed non separari notabiliter. Et ita dicatur ad aliud.

¶ Ad quintum dicitur q locus non est causa mot⁹ aliquomō ptracto sed ppter cōuenientia quāz habet cū locato. Ad aliud dicit q pūatio nō est cā generatio nis per se qz nihil influit.

¶ Ad sextum dicunt quidam q ille propositiones sunt de actu signato vt sensus sit vacuum ē locus id est significat locū vacuū tamen nichil est. Alij negāt illas consequentias sicut non sequitur adam est homo ergo adam est: sed istud est logicale. De oriente autem z occidente an tūc distaret dicitur q sic priuatue vel distantia esset in altero illorū z non ē in medio nec ē simile de tempore lz deus vtrūqz possit. deinde dicit scdm San. Tho. q extra celū non est vacuū. Sed nonne corpus vni⁹ beati exis extra celū est in vacuo cū non sit in pleno. dicit Sanct⁹ Tho.